

Krizden çıkışın demokratik yolu

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

İki şeyi tekrar ederek başlayayım: 1) Çok zaman yitirildiği için giderek ağırlaşan gerçek bir ekonomik kriz haline geliyor olsa da bugünkü sıkıntı ekonomik değil, siyasaldır. 2) Bugünkü hükümet bir süre içinde çekilecek, asıl sorun ondan sonra

başlayacaktır. Bu kadarını pazartesi günü yazmıştım, bugün yeni bir açılımın olanaklarını değerlendirmek istiyorum. Onun için de önce ikinci hususu ele alayım...

Bugün mevcut hükümete kimse sahip çıkmadığı gibi, iddia ederim ki, yarın açıklanacak programa da kimse sahip çıkmayacak. Bu, programın eksikliğinden, yanlışlığından değil, hükümetin toplumsal dayanaklarını yitirmesinden ve bir güven zaafına sürüklenmesindedir. Hükümetin bu noktaya üç partiyle sürüklenmiş olmasına eğer geçen gün FP'nin halk karşısında yaşadığı sıkıntı eklenirse sorunun hükümetten de öte parlamentoyu kuşattığı görülecektir. Acaba Türkiye siyasetin yaşadığı bu sıkıntıyı yeni bir açılımla aşabilir mi?

Partiler arası ve üstü bir hükümet bu işin tek çaresi gibi

görünüyorsa da, ben işlerin o noktada bir daha çıkmaza gireceği kanısındayım. İki nedenle: İlki, böyle bir kabinenin demokratik niteliği sorgulanacaktır. Hadi, sorunun parlamentonun içinden aşılacak olmasıyla zevahir kurtarıldı diyelim fakat iş orada bitmeyecek. Çünkü o zaman, yönetselliği öne çıkaran ve teknokrasiyi öne alan öyle bir kabinenin getireceği öneriyi yasallaştıran ve somutlaştıran bir parlamentonun atacağı adımlar devreye giriyor. Örneğe, onların arasında, daha 'reel' bir kapitalizme geçişin koşullarını oluşturmak var, köylülüğün eritilmesi var, siyaset-ekonomi ilişkisinin koparılması var, sınıflar arası kaynak transferinin yeni dengelere oturtulması var. Bunlar parlamentonun kendisini yapısal olarak feshedeceği anlamına gelir ki, hiçbir yaşama içgüdüğü buna olanak vermez. Kaldı ki, taşra, büyük sermaye ve dünya tarafından isteniyor olsa da, o modelin parlamentoya rağmen işlemesi de olanaksızdır.

Kısacası, hem yeni çözümün bir başka sorun hem de mevcut siyasal yapının, süreci hangi güçler 'maniple' ederse etsin, var olan koşullar içinde aşılması olanaksız görünüyor. Yeni bir 12 Eylül saçmalığı yaparak bugünkü parlamento üyelerine ve siyaset elitine siyaseti yasaklamak da söz konusu olmadığına göre bu sorun nasıl aşılacak?

Bu sorunun kestirme bir yanıtı yok. Fakat buna rağmen

geriye kalmış bir umut son ve çok yararlı olabilecek bir çaba olanağı mevcuttur.

O olanak, hiç zaman yitirmeden, bugünden başlayarak, yukarıda değindiğim temellere oturacak yeni bir sürecin inşasında, birtakım demokrasi dışı güçlerin işe karışmasına izin ve fırsat vermeden, mevcut hükümetin fakat özellikle de Başbakan'ın ön almasıdır.

Eğer Başbakan, ortaya çıkmış olan büyük iç ve dış talebi değerlendirerek, önce ne zaman çekileceğini belirtip, ardından gerekiyorsa yukarıdaki kabine modelini de gündeme sokarak, aradan geçecek süre zarfında nelerin yapılacağını ayrıntıları ve takvimi çok iyi hazırlanmış bir programa bağlayıp, onu önlerine koymak suretiyle derhal ilgili kesimlerle bir araya gelir, bir uzlaşma zemininde bu sorunu aşmayı denerse bir çözüm sağlanabilir. İşin özü, eğer kendisini kesin bir programla bağlanmış bir geçiş kabinesi, mevcut parlamentoyu da bir 'kurucu meclis' gibi görebilir ve süreci bu demokratik yapı içinde aşmaya çalışırsa kırıp dökmekten bu krizden çıkılabilir.

Başka bir çözüm elbette vardır. Ama böyle bir model 'siyasetin krizinden krizin siyasetine' geçişin şimdilik daha akılcı fakat tek demokratik yolu olarak görülmektedir. Ötesi hüsrandır!